

Sınıf Başkanları Gözüyle Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Değerlendirilmesi

Mehmet ÖZCAN¹

ÖZET

Bu araştırmada, ilköğretim ikinci kademedeki bulunan sınıf başkanlarının gözünden öğretmenlerin sınıf yönetimi kavramına ilişkin karakter özellikleri, sergilenen davranışlar, temel sorunlar ve öneriler boyutlarında incelemek amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2010-2011 eğitim öğretim yılı Afyonkarahisar ilindeki ilköğretim okullarda ikinci kademedeki sınıf başkanı olan toplam 30 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada 4 açık uçlu sorudan oluşan yazılı görüşme formu kullanılmıştır. Öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından örneklemden sınıf başkanlarının ifadeleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar karşılaştırılarak kategoriler oluşturulmuştur. Çalışma sonunda etkili bir sınıf yönetimi için önemli görülen öğretmen özellikleri, karakter özellikleri, derse yaklaşım ve öğrenci ile iletişim olarak belirlenmiştir. Çalışmada yer alan öğrencilerin öğretmenlerden önlemsel, gelişimsel, bütünsel ve tepkisel yaklaşımlara uygun davranışlar bekledikleri görülmektedir. Ayrıca öğrenciler açısından öğretmenlerin en çok karşılaştığı sorunlar öğrenci farklılıkları, hazır öğretmen ve ulusal sınavlardır. Ayrıca öğrenciler dersin işlenişinde, ders dışında ve ailelerle işbirliğinde öğretmenlere önerilerde bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sınıf Yönetimi, Sınıf Başkanları, Öğretmen Özellikleri

An Evaluation of Teachers' Classroom Management Abilities from the Class President's Perspective

ABSTRACT

In this study, teachers' characteristics, approaches, basic problems and suggestion dimensions have been examined in relation to the classroom management concept from the class president's perspective in secondary schools. In a study to determine students' opinions, a descriptive analysis was used. Thirty samples of the study were selected in secondary schools from Afyonkarahisar in the year 2010-2011. A questionnaire with four open-ended questions was used. Categories were formed by researchers through the comparison of similarities and differences between statements of class presidents. As a result of the study, teacher qualities for an efficient classroom management have been determined as 'characteristic features', teacher approaches to the classroom' and 'communication with students.' This study demonstrates that class presidents have four expectations that are appropriate to precautionary, developmental, holistic and reactive approaches of teachers. Furthermore, from the class presidents' perspective, teachers most frequently uncounted problems are students' differences, preparing lessons, and national school exams. Students also give suggestions to teachers about class time, out of class time, and cooperation with parents.

Key Words: Classroom management, class presidents, teachers' features

¹ Öğr. Gör. - Afyon Kocatepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu - mehmetozcan79@hotmail.com

GİRİŞ

Eğitim sistemi okul yönetimi, sınıf yönetimi, hizmet içi eğitim, okul denetimi gibi birçok farklı temele dayanmaktadır. Eğitim sisteminin temelini oluşturan alanlardan biri de sınıf yönetimidir. Sınıf yönetimi konusu uzun yıllardan beri tartışıla gelmekte, bu tartışmaların devamında ise zaman zaman açıklanan bilimsel çalışmalar ile çağdaş bir sınıf yönetimi sistemi hedeflenmektedir (Paliç & Keleş, 2011). Eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek ve istenilen verimi elde etmek, sistemin bütün parçalarının uyumlu şekilde işlemesi ile mümkün olabilir. Öğretmen ise bu sistemin odak noktasında yer almaktadır (Karahana, 2008). Çünkü öğretmen, diğer öğelerin verimli ve düzgün bir şekilde işlemesinde etkilidir (Çelikten & Can, 2003; Çelikten, Şanal & Yeni, 2005). Ayrıca öğretmen, öğrenci ile öğretim programı arasında bir köprü görevi üstlenmektedir. Öğretmen, öğrenciye öğretim programında yer alan kazanımları edinmesi için rehberlik yapmakta ve öğrencilerin öğrenme düzeylerini belirlemektedir. Diğer bir ifadeyle, öğretmenin görevi, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak çeşitli öğrenme yaşantılarını düzenlemek ve istedik davranışların öğrenci tarafından kazanılıp kazanılmadığını değerlendirmektir (Fidan & Erden, 1994).

Eğitim, sosyal, siyasal, ekonomik, ideolojik ve kültürel işlevleriyle toplumsal yapıyı düzenleyen ve yeniden üreten bir kurum olarak toplumsal varlığı yaşatma sorumluluğunu taşıyacak bireyleri yetiştirmeye çalışmaktadır. Bireylerin toplumsal yapı içerisinde sosyalleşme sürecinde aileden sonra en uzun süreli yer aldıkları kurum eğitim kurumudur. Bu kurum içerisinde sınıflarda kurulan ilişkiler aileden sonraki en önemli ilişkiler sistemidir. Bir başka deyişle, bireyin toplumsal ve bireysel kişilik özelliklerinin oluşumunda sınıflar belirleyici bir rolü üstlenmektedir. Bu rol sınıfların insan ilişkilerine yönelik farklılaşan yapısından kaynaklanmaktadır. Sınıflar yapıları gereği, içinde yer alan bireylerin, benimsedikleri yazılı ve yazılı olmayan kurallar, değerler, inançlar, iletişim ve var olan sürekli ilişkilerden oluşmaktadır. Bütün bu ilişkilerin niteliği dikkate alındığında sınıflar, insanların yaşamları boyunca içinde en uzun süreli yer aldıkları önemli sosyal gruplardan biridir. Bu anlamda sınıfların etkili yönetimi; sadece bireylerin bireysel ve toplumsal kişilik özelliklerinin sağlıklı gelişimi ve kendilerini gerçekleştirmeleri açısından değil, aynı zamanda toplumun uzun erimde tüm kurumlarıyla varlığını sürdürmesi açısından da önem taşımaktadır.

Yönetim, ortak amaçlar doğrultusunda insan ve madde kaynaklarının işe koşulması süreci olarak tanımlanmaktadır (Aydın, 1994). Bu bağlamda sınıf yönetimi basitçe öğretim hedeflerine ulaşmak için sınıf içi insan kaynaklarının ve materyallerin işe koşulma süreci olarak tanımlanmaktadır. Eğitim yönetimi sıra dizininin ilk ve temel basamağı olan sınıf yönetimi, hazır bulunuşluk düzeyleri benzer insan grubunun yönetilmesidir. Eğitim yönetiminin kalitesi büyük ölçüde sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Başar, 2003). Etkili bir sınıf yönetiminin gerçekleştirilmesi öncelikle sınıf yönetiminin kapsamında yer alan kavram, süreç ve değişkenlerin belirlenmesine bağlıdır.

Sınıf yönetimi, çok yönlü ve uzun çabalar isteyen güç bir iştir. Her gün saatlerce öğrenci grubuyla beraber olmak, yapılacak her davranışı ayrıntısıyla planlamak, gerçekleşmesini sağlamak ve sınıftaki her şeyden her an haberdar olmak kolay değildir (Balkı, 2003). Buna bağlı olarak büyük sınıflarda öğretmenin sınıfın bütünü kontrol altında tutması da mümkün değildir. Sınıfta aynı anda birkaç farklı durum meydana geldiği düşünülürse yeterli kontrol sağlanamadığı zaman öğrenme faaliyetlerinden uzaklaşmalar ortaya çıkabilmektedir (Öztürk, 2003, 138).

Eğitim alanında sürekli bir yenileşmenin olması ve yeni teknolojilerin eğitime uyarlanması, öğretmenlerin mesleki niteliklerinde ve eğitimlerinde yenilikleri ve değişimi kaçınılmaz kılmaktadır (Matzen & Edmunds, 2007). Toplum olarak ilerleyebilmek için okullarda iyi bir eğitimin sağlanması gerektiği bilinen bir gerçektir. Ancak okullarda iyi bir eğitimin verilebilmesi ve öğrencilerin başarılı olabilmeleri için, okuldaki öğretimin niteliğinin yükseltilmesi gereklidir. Okullardaki başarı grafiği nitelikli öğretmenler olmadan önemli düzeyde yükseltilemez. Başka bir ifadeyle, iyi öğrencilere sahip olunabilmesi için iyi öğretmenlere ihtiyaç vardır (Özyar, 2003; Seferoğlu, 2003). Amerikan Öğretim Federasyonu'nun (2006) raporuna göre; profesyonel gelişme olmadan okul reformu gerçekleşemez. Ülkeler yüksek standartlar benimseyebilir, öğrencilerin nasıl öğrendikleri konusunda en iyi araştırmaları yapabilir, ders kitaplarının ve değerlendirmenin yapısını değiştirebilir, etkili öğretim stratejilerini teşvik edebilir, fakat sınıftaki öğretmen bunları kavradıkça ve plana bağlı kalmadıkça bu tedbirler işe yaramayacaktır. Okulları değiştirmenin, öğretmenlerin profesyonel gelişimine yatırım yapmaktan daha etkili bir yolu yoktur (Hawley & Valli, 1999). Nitelikli eğitim ve öğretim ortamları oluşturmak etkili bir okul ve sınıf yönetimine bağlanabildiği gibi, etkili bir okul ve sınıf yönetimi de öğretmenlerde sınıf yönetimi becerilerinin bulunmasına bağlanabilir. Bu nedenle, eğitimin kalitesi büyük ölçüde, sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Harris, 1991; Demirel, 2005; Şentürk & Oral, 2008). Sınıf yönetimi; içinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olanak ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının ve kurallarının sağlanarak devam ettirilmesidir (Brophy, 1983; Brophy, 1988). Öğretmen öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılama yanısıra, sınıf yönetimi görevini de yerine getirmektedir. Ayrıca öğretmen, eğitim süreçlerinin düzenlenmesinden ve yürütülmesinden sorumludur (Wragg, 1993; Aydın, 1998). Bu anlamda etkili sınıf yönetimi becerilerine sahip olmayan öğretmenler, öğrenme ve öğretme sürecinde etkisiz kalabileceği gibi, sahip olunan iyi bir sınıf yönetimi ve organizasyonu becerisi ise öğretmenleri karşılaştıkları birçok zorluktan kurtarabilir. Öğrencilerin eğitsel yaşantıları kazanabilmeleri, sınıfın başarılı bir biçimde yönetilmesine (Başar, 2004), sınıftaki yönetimin başarılı olması ise doğrudan öğretmene bağlanmaktadır (Yılmaz, 2008).

Sınıf yönetimi; bireysel ve psikolojik gereksinmelerin belirlenmesine; sınıfta destekleyici koşullar yaratacak olumlu öğretmen, öğrenci ve akran ilişkilerinin düzenlenmesine; akademik gereksinmeleri karşılamaya dönük öğretim ilke ve yöntemlerinin kullanılmasına; sınıfın bir sistem ve grup olarak örgütlenmesine ve olumsuz öğrenci davranışlarının belirlenip düzeltilmesine ilişkin beş bilgi ve beceri ilkesinden oluşmaktadır. Bu alanlar aşağıda açıklanmıştır (Jones, 2004). Etkili sınıf yönetimi, öğrencilerin bireysel ve psikolojik gereksinmelerine dayandırılmalıdır. Öğretmenler öncelikle öğrencilerin gereksinmelerini ve bu gereksinmelerin öğrencilerin davranışlarıyla olan ilişkisini anlamalıdır. Öğretmenler ortaya çıkan istenmeyen davranışlara ilişkin olarak bu davranışların nedenlerini, kendi mesleki davranışları ve öğrencilerin karşılanmayan bireysel ve akademik gereksinmeleriyle olan ilişkisini irdeleyerek etkili bir sınıf yönetimi oluşturmalıdırlar.

Etkili sınıf yönetimi, sınıfta destekleyici koşullar yaratacak olumlu öğretmen öğrenci ve akran ilişkileri üzerine kurulmalıdır. Olumlu ve destekleyici sınıf ortamı üzerine kurulu olan istendik öğrenci davranışlarının oluşması büyük ölçüde öğrencilerin öğretmenleri ve akranlarıyla girdikleri ilişkilerde bireysel ve psikolojik gereksinmelerinin karşılandığı bir sınıf ortamının oluşturulmasına bağlıdır. Etkili sınıf yönetimi, her bir öğrencinin ve bir

sosyal grup olarak sınıfın akademik gereksinmelerine karşılayarak öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemlerini kullanmayı içerir.

Etkili sınıf yönetimi, bir sınıfın bir sistem olarak örgütlenmesini kolaylaştıran, bir sosyal grup olarak ise düzenlenmesi ve yönetimine ilişkin yöntemlerin kullanımını içerir. Bu yöntemler öğrencilerin güvenli bir sınıf içinde etkinlik göstermelerine ilişkin davranış standartlarını içerir. Öğretmenlerin öğretimin desenlenmesine ilişkin olarak sınıfı örgütlemeye ilişkin becerileriyle öğrenci başarısı arasında oldukça yüksek bir ilişki vardır. Etkili sınıf yönetimi öğrencilerin olumsuz davranışlarının belirlendiği ve düzeltildiği rehberliğe ilişkin çok çeşitli yöntemlerin kullanılma becerisini içermektedir. Öğrenmeyi öğrenmenin merkezde olduğu ve yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği sınıflarda öğrenci merkezli bir öğretimi gerçekleştirmenin önkoşulu sınıflarda öğrencilerin bilgiyi kendilerinin öğrenebileceği bir öğretim ortamının yaratılması, özdisiplin becerisinin kazandırılması ve eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi sağlamaya yönelik bir sınıf yönetimi sistemidir. Sınıf yönetiminde öğretmenin rolünü açıklarken, sınıf yönetimi ile ilgili benimsenen yaklaşımlara da aşina olmak gerekmektedir. Alanyazında sınıf yönetimi ile ilgili olarak çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır: Wragg'ın (1993) otoriter, serbestçi anlayış, davranış yönlendirme, insanlar arası ilişkiler, bilimsel, sosyal sistem ve folklor olmak üzere yedili yaklaşımı; Levin ve Nolan'ın (1991) müdahaleci, müdahaleci olmayan ve etkileşimli olmak üzere üçlü yaklaşımı ve Başar'ın (2004) tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olmak üzere dördümlü yaklaşımı gibi.

Bu yaklaşımlardan geleneksel yaklaşımda, sınıf kuralları vurgulanmakta ve öğretmen tarafından belirlenen bu kurallara öğrencilerin sorgulamadan uymaları beklenmektedir. Tepkisel yaklaşımda, öğrencilerin istenmeyen davranışlarına öğretmen tarafından tepki verilmesi söz konusudur. Önlemsel yaklaşımda, öğretmenin öngörü gücü ve planlama bilgi ve becerisi vurgulanarak, istenmeyen bir durum ya da davranış gerçekleşmeden önlem alması gerekliliği üzerinde durulur (Başar, 2004). Çelik'e (2003) göre, gelişimsel yaklaşımda öğretim etkinliklerini düzenlerken ve uygularken, öğrencilerin gelişim evrelerinin ve bu uygulamalara hazır bulunuşluklarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bütünsel yaklaşımda ise, öğretmenin tüm sınıf yönetimi yaklaşımlarını kullanabilme yeterliliği üzerinde durulmaktadır (Girmen, Anılan, Şentürk & Öztürk, 2006).

Bu yaklaşımların bilinmesi, etkili bir sınıf yönetiminin gerçekleştirilmesinde öğrenci gözünden öğretmenlere yol gösterici olacaktır. Bu bağlamda yapılan çalışmayla, ilköğretim ikinci kademedeki okuyan sınıf başkanı öğrencilerin, "sınıf yönetimi" kavramına ilişkin görüşlerini; "öğretmen özellikleri", "sergilenen yaklaşımlar", "temel sorunlar" ve "öneriler" boyutlarında incelemek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ve betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımı, verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilmesine ve görüşmede kullanılan sorular veya boyutlar dikkate alınarak sunulmasına imkân vermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2005; Çepni, 2009). Bu tekniğin kullanılmasının nedeni, sınıf başkanlarının kişisel deneyimlerine ve gözlemlerine ilişkin ayrıntılı veri elde etmektir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın örneklemini Afyonkarahisar ilinde 6 ilköğretim okulu ikinci kademedeki bulunan 6, 7 ve 8. sınıflarda bulunan toplam 30 sınıf başkanı öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan araştırma, amacı doğrultusunda gönüllülük esasına dayanılarak katkıda bulunabilecek öğrencilerle yürütülmüştür. Çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

	Kız (f)	Erkek (f)	Toplam
6. Sınıf	4	6	10
7. Sınıf	7	3	10
8. Sınıf	5	5	10
Toplam	13	14	30

Tablo 1’de görüldüğü gibi, katılımcıların 16’sı kız 14’ü ise erkektir. Çalışmada, ilköğretim ikinci kademedeki olan 6, 7 ve 8. sınıflardan sınıf başkanları seçilmeye çalışılmıştır. Her düzeyde eşit sayıda sınıf başkanları seçilerek araştırmanın objektif olması amaçlanmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Bu çalışmada 2011–2012 eğitim öğretim yılında ilköğretim okullarında okuyan sınıf başkanlarının görüşlerini belirlemek için 4 açık uçlu sorudan oluşan yazılı görüşme formu kullanılmıştır. Form, iki uzman görüşü doğrultusunda düzenlenerek son şeklini almıştır. Görüşmede yer alan sorular aşağıda verilmiştir.

1. Sizce hangi davranışlar etkili bir sınıf yönetimi için önemlidir?
2. Öğretmenleriniz etkili sınıf yönetimi için hangi davranışlarda bulunmaktadır?
3. Öğretmenleriniz sınıf yönetimde hangi sorunlarla karşılaşmaktadır?
4. Öğretmenleriniz sınıf yönetiminde başarılı olması için neler yapabilir?

Araştırmacı katılımcıların tümüyle yüz yüze görüşmüştür. Görüşmeler 20 dakika ile 45 dakika arasında sürmüştür ve toplam 1 ay içinde tamamlanmıştır. Görüşme formlarının tamamı görüşmeci tarafından doldurulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmacılar tarafından; örneklemdaki ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarının açık uçlu sorulara verdiği cevaplar yazılarak, etkili bir sınıf yönetimi gözlemeye ilişkin ifadeleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar karşılaştırılmış, kategoriler oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Her bir soru için ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarının ifadeleri kendi içerisinde benzer ya da farklı olanlar belirlenerek kodlar oluşturulmuş, bu veriler tablolara dönüştürülmüştür. Tablolarda belirtilen frekanslar, ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarının belirttiği kodlar üzerinden alınmıştır. Tablolarda kız (n=16) ve erkek (n=14) şeklinde, her bir tema için görüş belirten ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarının sayıları verilmiştir. Ayrıca açıklamalardaki temel düşüncüyü özetleyen cümlelerden bazıları tırnak içinde değiştirilmeden sunulmuştur. Görüşleri aynen aktarılan ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanları, sırasıyla E.1, E.2, K.1, K.2... şeklinde sembolize edilmiştir.

Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için dört sorudan oluşan bir form hazırlanmış, bu form alandan uzman görüşü alındıktan sonra ilköğretim ikinci kademedeki altı sınıf başkanına uygulanmış, alınan veriler ile soruların amaçları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonunda öğrencilerin verdiği cevaplar ile soruların amaçlarının örtüştüğü görülmüş ve form araştırma için uygun bulunmuştur.

BULGULAR

Çalışmadan elde edilen bulgular, dört alt başlık kullanılarak sunulmuştur. Bunlar; "Kişisel özellikler", "öğretmenlerin sergilediği yaklaşımlar", "temel sorunlar" ve "öneriler" şeklinde sıralanmıştır.

Kişisel Özellikler

Sınıf yönetimi için öğretmenlerin ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarıncaya gözlemlenen temel özellikleri; karakter özelliği, mesleki deneyim ve öğrenciye yaklaşım olarak belirlenmiştir. Gerekli görülen karakter özellikleri, frekans ve öğrenci sayıları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sınıf başkanlarının öğretmenlerde gerekli gördüğü karakter özellikleri

Öğretmen Özellikleri	Kız (n=16)	f	Erkek (n=14)	f
Karakter Özellikleri	Mesleğini sevmek	3	Hoşgörü	4
	Sabır	3	Sabır	3
	Hoşgörü	3	Tutarlılık	3
	Kendini geliştirme	2	Disiplin	2
	Empati kurma	2	Yapıcı	1
	Yapıcı	2	Kendini geliştirme	1
	Yaratıcı	1		
Derse Yaklaşım	Mesleki bilgisi	4	Mesleki bilgi	5
	Öğrencilere saygı	4	Planlı olma	3
	İletişim	3	Deneyim	2
	Öğretmenlik becerisi	2	Teknoloji kullanımı	2
	Teknoloji kullanımı	1	Öğrenciye saygı	2
	Dikkati Toplama	1		
	İşbirliği	1		
Öğrenci İle İletişim	Öğrenciyi tanıma	5	Öğrenciyi tanıma	5
	Öğrenciye yaklaşım	4	Güven verme	3
	Hoşgörülü olma	3	Hoşgörülü olma	2
	Güven verme	2	Eşit davranma	2
	Adaletli olma	2	Anlayışlı olma	1
			Korku vermeme	1

Tablo 2'de görüldüğü üzere ilköğretim ikinci kademedeki yer alan kız sınıf başkanlarına göre öğretmenlerde olması gereken karakter özelliklerinin başında mesleğini sevmek, sabırlı ve hoşgörülü olmak gelmektedir. Erkek sınıf başkanlarına göre ise hoşgörü öğretmenlerde olması gereken en önemli karakter özelliğidir. Daha sonra ise sabır ve tutarlılık özellikleri gelmektedir. Ayrıca 'mesleğini sevmek' özelliği kız öğrencilerce vurgulanmasına karşın erkek öğrencilerce hiç vurgulanmamıştır. Ayrıca empati kavramı ve yaratıcı olma

özellikleri kız sınıf başkanlarınca ifade edilmesine rağmen erkek sınıf başkanlarınca ifade edilmemiştir. Erkek sınıf başkanlarınca ifade edilen tutarlık ve disiplin kavramları ise kız sınıf başkanlarınca karakter özelliği olarak düşünülmemiştir.

Derse yaklaşım alt boyutunda kız öğrenciler için en önemli konuların mesleki bilgi ve öğrenciye saygı olduğu belirlenmiştir. Bu beklentiler dörder öğrenci tarafından vurgulanmıştır. Bunun anlamı ise kız öğrenciler için öğretmenlerin mesleki bilgisinin ve saygılı olmasının aynı öneme sahip olduğudur. Bunu hemen sonrasında ise iletişim ve öğretmenlik becerileri gelmektedir. İlköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarının aynı konu üzerine ilk vurguladıkları konu kız öğrenciler için olduğu gibi öğretmenlerin mesleki bilgisidir. Erkek öğrencilerin beşi bu konuyu vurgulamıştır. Erkek öğrencilerin beklentileri arasında olan ve ikinci derecede öneme sahip konu ise öğretmenlerin derse hazır olmasıdır.

Öğrenci ile iletişim alt başlığına bakıldığında ise kız öğrenciler için en önemli konu öğrenciyi tanıma kavramı olmuştur. Buradan öğretmenlerin öğrencileri çok yönlü tanımalarının ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunu dört kız öğrenci ile öğrenciye yaklaşım üzerinde durmuştur. Öğretmenlerin öğrencilere yaklaşım konusunda eksikliklerinin olabileceği araştırmada ortaya çıkan detaylardandır. Erkek öğrenciler için de öğrenci ile iletişim konusunda en önemli konunun kız öğrencilerde olduğu gibi öğrenciyi tanıma kavramı olduğu ortaya çıkmıştır. Toplamda 30 sınıf başkanı içinden dokuzunun aynı başlığı öne çıkartmış olması dikkat çekicidir. Ayrıca erkek öğrenciler için ikinci önemli konunun güven verme olduğu görülmüştür. Güven kavramının ilköğretim ikinci kademe erkek öğrenciler tarafından önemsenen bir konu olduğu araştırmadan ortaya çıkmaktadır.

Katılımcıların beklentilerine yönelik öğretmen özelliklerine ilişkin bazı görüşler şöyledir:

Öğretmenlerimin daha sabırlı olmasını, derse hazır gelmesini ve daha hoşgörülü olmasını istiyorum.’ (K6 karakter özellik, derse yaklaşım ve öğrenci ile iletişim.)

Ben öğretmenlerime her zaman daha fazla güvenmek istiyorum. Öğretmenlerimiz bizi hayatımızın sonuna kadar etkileyecek kişilerdir. Öğretmenlerimiz bize her zaman hoşgörülü olmasını istiyorum.’ (E8 karakter özellik, derse yaklaşım ve öğrenci ile iletişim.)

Öğretmenlerimiz aslında her yönden mükemmel olmalı. Biz onların eseri olacağız. Onlara güvenmek zorundayız. Onlarda bunun farkında olmak ve kendilerini bu yönde mümkün olduğu kadar geliştirmek zorundadır.’ (K11 karakter özellik, derse yaklaşım ve öğrenci ile iletişim.)

Öğretmen Davranışları

İlköğretim ikinci kademe sınıf başkanları gözünden öğretmenlerin sınıf içi davranışları sınıf yönetimi modelleri olan önlemsel model, gelişimsel model, bütünsel model ve tepkisel model olarak kodlanarak verilmiştir. Öğrenciler tarafından beklenen davranışlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf başkanlarının öğretmenlerinden beklediği davranışlar

Yaklaşım	Kız (n=16)	f	Erkek (n=14)	f
Önlemsel Yaklaşım	Öğrenciye değer verme	4	Öğrenciye değer verme	4
	İletişim	3	Saygı duyulma	3
	Güven verme	3	İsimle hitap edilme	2
	İsimle hitap edilme	2	Güven verme	2
	Öğretmenin tanınması	2	İletişim	2
	Saygı duyulma	1	Empati kurma	1
	Empati kurma	1		
Gelişimsel Yaklaşım	Derse katılımı sağlama	5	Derse katılımı sağlama	4
	Farklı yöntemler kullanma	4	Farklı yöntemler kullanma	3
	Beden dili	3	Eşit davranma	2
	Farklılıkları fark etme	2	Düzenli ödev verme	2
	Düzenli ödev verme	1	Tatlı sert olma	2
	Öğrenci yaşına inme	1	Öğrenci yaşına inme	1
Bütünsel Yaklaşım	Doğru cezalar	4	Doğru cezalar	4
	Yüksek sesle bağırma	4	Anlayışlı olma	3
	Herkesi derse katma	3	Ağır cezalar	3
	Ailelerle iletişim	2	Yüksek sesle bağırma	2
	Sorunları dinleme	2	Sorunları dinleme	2
Değer verme	1			
Tepkisel Yaklaşım	Disiplin	6	Kurallar oluşturma	5
	Kurallar oluşturma	4	Demokratik olma	3
	Ödüllendirme	2	Sorumluluk verme	3
	Cezalandırma	2	Ödüllendirme	3
	Sorumluluk verme	2		

Tablo 3'te yer alan, öğrencilerin öğretmen davranışları hakkındaki yorumlar incelendiğinde sınıf yönetimi yaklaşımlarından önlemsel yaklaşım bağlamında farklı görüşlerin ortaya çıktığı görülmüştür. Kız öğrencilerin dördü öğrenciye değer vermesi gerektiğini düşünmekte ve bunun hemen sonrasında üçer öğrenci iyi iletişim ve güven davranışlarını beklediğini vurgulamıştır. Aynı boyutta erkek öğrenciler içinde öncelikli beklenti değer vermedir. Bunun hemen sonrasındaki beklenti ise değer verme ile eş güdümlü olan saygı duyulmadır. Bu beklenti ise iki öğrenci tarafından vurgulanmıştır.

Gelişimsel yaklaşım alt boyutunda kız öğrencilerin beşi derse katılımı beklenti olarak vurgulamıştır. Bunun temel nedeni derslerin hala öğretmen merkezli olması olabilir. Bilimsel çalışmalar bir kez daha öğrenci merkezli eğitimin öğrenciler tarafından da beklenen bir kavram olduğunu vurgulamıştır. Bunun hemen sonrasında öğrencilerin beklentileri arasında önemli gördükleri konu derslerde öğretmenlerin farklı yöntemler kullanmasıdır. Gelişimsel alt boyutta erkek öğrencilerin dördü kız öğrencilerde olduğu gibi öncelikli olarak derse katılımı vurgulamıştır. Bunun hemen sonrasında ise öğretmenlerin her ders için farklı anlatım yöntemi kullanması olmuştur. Bu boyutta dikkati çeken önemli bir konu her iki öğrenci grubunun da büyük orandaki beklentilerinin aynı olmasıdır. Toplamda 30 öğrencinin 16'sı derse katılım ve farklı yöntemler kullanma konularını önemsemektedirler.

Bütünsel yaklaşım alt boyutunda kız öğrencilerin çoğunluğu verilen cezaların doğru olmadığını ve öğretmenlerin yüksek sesle bağırmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmekte ve verilen cezaların yine öğrenmeye yönelik olması gerektiğini düşünmektedir.

Erkek öğrenciler dördü verilen cezaların öğrenmeye yönelik olması gerektiğini ve cezaların öğrenciyi dersten, okuldan ve öğretmenden uzaklaştırmaması gerektiğini aksine pekiştirici görevi olması gerektiğini öğretmenlerin cezalandırırken bunu göz önünde bulundurması gerektiğini vurgulamışlardır. Bunun sonrasında ise erkek öğrencilerin üçü öğretmenlerinin daha anlayışlı olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tepkisel yaklaşım alt boyutunda kız öğrencilerin altısı disiplin kavramını öne çıkarmıştır ve öğretmenlerinden daha disiplinli olması gerektiğini belirtmiştir. Bunun nedeni öğretmenlerin erkek öğrencilere karşı sınıf yönetimini tam olarak sağlayamaması ve kız öğrencilerin bundan rahatsız olması olabilir. Bundan hemen sonraki öne çıkan kavram ise kurallar oluşturmaktır. Bu madde dört kız öğrenci tarafından vurgulanmıştır. Bu kavram da disiplin kavramıyla eşgüdümlüdür. Erkek öğrenciler için öne çıkarılan ilk kavram ise kurallar oluşturmaktır. Bu durum beş öğrenci tarafından vurgulanmıştır. Bu kavram erkek öğrencilerce öğretmenin aynı ya da benzer durumlarda farklı davranış göstermesi olabilir. Bunun sonrasındaki kavram ise demokrat olmaktır. Bu kavramın üç öğrenci tarafından vurgulanmasının nedeni ise öğretmenlerin sınıfta başarılı olan öğrencilerle başarısız olan öğrenciler arasında ayırım yapması olabilir. Katılımcıların beklentilerine yönelik öğretmen özelliklerine ilişkin bazı görüşler şöyledir:

Öğretmenim tarafından değer verildiğimi hissetmek istiyorum. Öğretmenimizin benim için söylediği her şey çok önemli' (K3 Önlemsel yaklaşım.)

Öğretmenimizin dersi birkaç çalışkan arkadaşımızla değil tüm sınıfla yapmasını istiyorum. Biraz daha çalışırsam bende hepsini yapabilirim.' (E8 Gelişimsel yaklaşım.)

Ödevler eksik yapıldığında öğretmenlerimiz öğretici olmayan cezalar veriyor. Bazen teneffüse çıkarmıyor, bazen aynı ödevi defalarca yapmamızı istiyor. Bu da beni dersten uzaklaştırıyor. '(K13 Bütünsel Yaklaşım.)

Öğretmenlerimin sınıfta düzeni sağlaması için daha ciddi olmasını bekliyorum. Onların iyi niyetli olması bazı öğrencilerce suistimal ediliyor. Öğretmenimiz de sınıfta zor duruma düşüyor. Kimse onu dinlemiyor. Bizde dersten bir şey anlamıyoruz. '(E14 Tepkisel Yaklaşım.)

Temel Sorunlar

İlköğretim ikinci kademe sınıf başkanları gözüyle öğretmenlerin temel sorunları öğrenci farklılıklarını gözetme, hazırlıklı öğretmen ve ulusal sınavlara hazırlık olarak verilmiştir. Öğrencilerin öğretmenlerinden bu konudaki beklentileri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf başkanları gözünden öğretmenlerin karşılaştığı temel sorunlar

Temel Sorunlar	Kız (n=16)	f	Erkek (n=14)	f
Öğrenci Farklılıkları	Ergenlik sorunları	6	Öğrenme farklılıkları	6
	Öğrenme farklılığı	5	Ergenlik sorunları	5
	İlgi alanları	3	Maddi sorunlar	3
	Maddi sorunlar	2		
Hazır Öğretmen	Hazırlık yapma	5	Hazırlık yapma	6
	Derse hâkim olma	4	İlgi uyandırma	3
	Motive etme	4	Farklı kaynak bulma	3
	Farklı kaynak bulma	3	Derse hâkim olma	2
Ulusal Sınavlara Hazırlık	Soru çözme	5	Soru çözme	6
	Moral verme	4	Örnekleri artırma	4
	Motivasyon	4	Motivasyon	2
	Örnekleri artırma	3	Güdüleme	2

Tablo 4'te öğrenci gözüyle öğretmenlerin karşılaştığı temel sorunlar üç alt boyutta toplanmıştır. Birinci olarak öğrenci farklılıkları temel sorun olarak görülmektedir. Kız öğrencilerin altısı ergenlik sorunlarının öğretmenleri tarafından dikkate alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin hizmet içi eğitim seminerlerinde ergenlik sorunlarını yeniden gözden geçirmeleri gerektiğini göstermektedir. Ayrıca kız öğrencilerin beşi ise öğrenme farklılıklarını vurgulamıştır. Bu durum ise öğretmenlerin tüm öğrencilerden aynı öğrenme düzeyinde olması gerektiğini beklediği sonucunu çıkarmaktadır. Erkek öğrencilerin altısı öğrenme farklılıklarını daha fazla vurgulamışlardır. Bunun hemen sonrasında ise beş öğrenci öğretmenin ergenlik sorunları hakkında bilinçli olmasını beklemektedir.

İkinci alt boyut olarak öğrencilerin beklentileri öğretmenin derse hazır gelmesi yönündedir. Kız öğrencilerin beşi öğretmenlerinin derse hazırlık yaparak gelmesi dördü ise öğretmenin derse hâkim olmasını beklemektedir. Bu durum öğretmenlerin derslere daha fazla hazırlık yaparak gelmesi gerektiğini ve öğrencinin bu konuda bir beklenti içinde olduğunu göstermektedir. Erkek öğrencilerin ise altısı öğretmenin derse hazırlık yaparak gelmesini beklediklerini vurgulamıştır. Erkek öğrencilerin önemli gördüğü diğer konular ise öğretmenin sınıfta ilgi uyandırması ve farklı kaynaklardan dersi yapmasıdır. Araştırmanın buraya kadar olan kısmına bakıldığında öğrencilerin ne istediklerinin farkında oldukları ve bu konuda oldukça bilinçli oldukları görülmektedir.

Öğretmenlerin temel sorunlarından bir diğeri ise ulusal sınavlara hazırlık alt boyutudur. Kız öğrencilerin beşi öğretmenlerinin sınıfta daha fazla örnek soru çözmesini beklemektedir. Dört kız öğrenci ise öğretmenin sınavlara hazırlanırken moral vermesini beklemektedir. Erkek öğrencilerin altısı öğretmenlerinin sınıfta daha fazla örnek soru çözmesi gerektiğini, dördü ise verdiği çözümlü örnekleri artırmasını beklemektedir. Bu bölümde sınavlara hazırlanan öğrencilerin öğretmenlerinden çok ciddi beklentileri olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin de öğretim etkinliklerini hazırlarken bunu göz önünde bulundurulması kaçınılmazdır. Katılımcıların beklentilerine yönelik öğretmen özelliklerine ilişkin bazı görüşler şöyledir:

Öğretmenlerimizin bizim gelişim sorunlarımızı bilmesini isterim. Benim hissettiklerimi bilmeli, bana destek olmalı. (K6 Temel sorunlar)

Öğretmenlerimiz bazen o günün konusunu derste öğreniyor. Ya da geçen derste ne yaptık diye bize soruyor, defterlerimizden bakıyor. Ödev verdiğini unutuyor. Buradan öğretmenin derse hazır olmadığını anlıyorum.' (E1 Temel Sorunlar)

Sınavlar bizim için çok önemli. Dershaneye gidemiyoruz. Bu yüzden açığm okulda öğretilmelerimiz tarafından kapatılmasını istiyorum. Bizi sınavlara hazırlayabilir, daha fazla soru çözebilir. (K16 Temel sorunlar)

Öğretmenlere Öneriler

Etkili bir sınıf yönetimi için öğrencilerden öneriler alınmıştır. Bu öneriler; dersin işlenişi, ders dışında öğretmen, aileleri bilgilendirme olarak kodlanarak Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Etkili bir sınıf yönetimi için öğrencilerin öğretmenlere önerileri

Öneriler	Kız (n=16)	f	Erkek (n=14)	f
Dersin İşlenişi	Dersi ciddiye alma	5	Dersi zenginleştirme	5
	Dersi derste anlatma	3	Dersi dolu dolu yapma	4
	Dersi dolu dolu yapma	3	Derste etkinlik	3
	Dersi zenginleştirme	3	Dersi ciddiye alma	2
	Katılımı sağlama	2		
Ders Dışında Öğretmen	Ulaşılabilen	4	Öğrenciye zaman ayırmak	6
	Saygı duyan	4	Öğrenciyle arkadaş gibi olmak	5
	Değer veren	3	Saygı duyan	2
	Öğrenciye inanma	3	Öğrenciye inanma	1
	Öğrenciyi kazanma	2		
Aileleri Bilgilendirme	Aileyi sürece dahil etme	5	Aile ile iletişim	6
	Aile ile işbirliği	4	Aile ile işbirliği	4
	Aileyi tanıma	4	Aileyi tanıma	4
	Aile ile iletişim	3		

Tablo 5'te etkili bir sınıf yönetimi için ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanları tarafından öğretmenlere yapılan öneriler yer almaktadır. Bu önerilere bakıldığında öğrenciler dersin işlenişi konusunda oldukça hassastır. Kız öğrencilerin beşi öğretmenlerinin dersi ciddiye alması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca kız öğrenciler öğretmenin dersi derste yapması gerektiğini ve dersi dolu dolu yapması gerektiğini düşünmektedir. Erkek öğrencilerin beşi ise öğretmenlerinin dersi zenginleştirme gerektiğini düşünmektedir. Bunun yanında öğrenciler dersin dolu dolu yapılması gerektiği düşüncesindedir. İkinci boyutta ise ders dışı öğretmen konusu dikkati çekmektedir. Kız öğrencilerin dördü ulaşılabilen öğretmen isterken dördü ise öğretmenlerinden saygı beklemektedir. Erkek öğrencilerin altısı öğretmenlerinin kendilerine ders dışında da zaman ayırması gerektiğini düşünmekte, beşi ise öğrenciyle arkadaş olabilen öğretmen istemektedir.

Konuyla ilgili üçüncü ve son boyut ise ailelerin bilgilendirilmesidir. Kız öğrencilerin ailelerin eğitim-öğretim sürecine dâhil edilmesi gerektiğini düşünürken dördü öğretmenlerin ailelerle işbirliği içinde olması gerektiğini yine dördü öğretmenlerin aileyi tanıması gerektiğini düşünmektedir. Erkek öğrencilerin altısı öğretmenlerin aile ile iletişim içinde olunması gerektiğini, dördü aile ile işbirliği, yine dördü öğretmenlerin aileyi tanıması

gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların beklentilerine yönelik öğretmen özelliklerine ilişkin bazı görüşler şöyledir:

Öğretmenlerimizin davranışları ile bize okulun ve dersin ne kadar önemli olduğunu hissettirmesini isterim. (E3 Öğretmenlere öneriler)

Öğretmenlerimiz bizim yalnızca sınıfta değil hayatımız boyunca öğretmenimiz olacaktır. Onlara ders dışında da ihtiyacımız var. (K13 Öğretmenlere öneriler)

Öğretmenlerimizin her zaman ailelerimizle işbirliği içinde olmasını isterim. Ailemin bilgilendirilmesi bana daha fazla güven verir. (K4 Öğretmenlere öneriler)

Öğretmenlerimizin yalnızca kitaplara bağlı kalmasını değil de bize hayat boyu gerekli olacak bilgileri de aktarmasını isterim. (E11 Öğretmenlere öneriler)

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Etkili bir sınıf yönetimine ilişkin, ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarının görüşlerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yapılan bu çalışmada, öğrenciler en gerekli öğretmen özellikleri olarak dersin işlenişi ve öğrenciye değer verme özelliklerini ifade etmiştir. Erkek sınıf başkanlarının kız sınıf başkanlarına oranla hoşgörülü öğretmen özelliğini ön plana çıkarması dikkat çekicidir. Bu durumun nedeni o yaşta olan erkek öğrencilerin daha hareketli olması ve bunun hoş karşılanması isteği olabilir. Derse yaklaşım konusunda hem erkek hem de kız sınıf başkanları öğretmenlerin mesleki bilgisinin gerekliliği üzerinde durmuştur. Ayrıca her iki öğrenci grubu da öğrencinin öğretmen tarafından iyi tanınması gerektiğini vurgulamıştır. Erkek öğrencilerin öğretmenlerinden güven isteği kız öğrencilere oranla daha fazladır. Öğretmenlerin sergilediği yaklaşımlar konusunda öğrencilerin en temel beklentisi değer kendilerine değer verilmesidir. Bu cevap ilköğretim yaşında hem kız hem erkek öğrencilerinin kişilik gelişimi döneminde olduklarını ve değer verilmek istediklerini göstermektedir. Bundan başka her iki öğrenci grubunun da beklentisi öğretmenlerinin derse katılımı sağlamada başarılı olmasıdır. Ayrıca öğretmenlerin farklı yöntemlerle dersi daha verimli geçirmesi öğrencilerin temel beklentileri arasındadır. Bütünsel yaklaşım açısından bakıldığında hem kız hem de erkek öğrencilerin dördünün doğru cezaların verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Doğru cezaların öğrenmeye ilgili olması gerektiği sonucu çıkmaktadır. Ayrıca kız öğrenciler öğretmenlerinin yüksek sesle bağırmasından rahatsız olduklarını bu durumun öğrenmeyi olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Erkek öğrenciler ise öğretmenlerinin daha anlayışlı olması gerektiğini vurgulamıştır. Tepkisel yaklaşımda kız öğrencilerin daha disiplinli öğretmen olmasını istemektedirler. Kız öğrencilerin disiplin beklerken erkek öğrencilerin öncelikli olarak kuralları oluşturması dikkat çekicidir. Bu durum erkek öğrencilerin sınırları belirlenmiş bir sınıfta olmak istediği ancak kız öğrencilerin ise daha disiplinli bir eğitim ortamı istedikleri görülmektedir. Genel olarak öğretmenlerin sergiledikleri davranışları sınıf başkanları gözüyle bakıldığında, öğrencilerin oldukça iyi bir gözlemci oldukları ve ne istediklerini çok iyi bildikleri görülmektedir.

Üçüncü olarak sınıf başkanları öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları temel sorunları değerlendirirken yapılan içerik analizinde üç kategori oluşmuştur. Bu kategoriler öğrenci farklılıkları, hazır öğretmen ve ulusal sınavlara hazırlıktır. Bütününe bakıldığında

öğrencilerin değerlendirmelerinin oldukça yerinde olduğu görülmektedir. Öğrenci farklılıklarında kız öğrencilerin öğretmenlerinden duyarlı olmasını beklediği temel sorun ergenlik sorunlarıdır. Bunun nedeni ise kız öğrencilerin ilköğretim yaşlarında ergenliğe giriyor olması ve bu durumun eğitim dönemini ciddi etkilemesidir. Erkek öğrencilerin aynı konudaki önceliği öğrenme farklılıklarının öğretmenleri tarafından farkında olunmasıdır. Hazır öğretmen boyutunda ise hem kız hem de erkek öğrencilerin temel beklentisi öğretmenlerinin hazırlık yaparak derse gelmesidir. Buradan öğrencilerin çoğunun hazırlık yapılarak anlatılan dersin daha verimli olduğunu bilmektedir. Öğrencilerin diğer beklentilerine bakıldığında da eğitim öğretim için çok doğru ve dikkate alınması gereken beklentiler olduğu görülmektedir. Üçüncü ve son kategoride ise ulusal sınavlara hazırlık gelmektedir. Bu bölümde öğrencilerin çoğu öğretmenlerinin daha fazla soru çözdürmesini beklemektedir. Öğrenciler ulusal sınavların bol soru çözerek kazanıldığını bilmekte ve beklentilerini bu yönde oluşturmaktadır. Türk eğitim sisteminin temel özelliklerinden biri ise ulusal sınav merkezli bir eğitim sistemine dayanıyor olmasıdır. Sınav merkezli bir eğitim sisteminin hem olumlu hem de olumsuz yönleri bulunmaktadır. Olumlu yönlerinin en başında eşitlik ilkesi gelmektedir. Öğrenciler aynı eğitim sürecinin sonunda aynı sınava girmektedir. Ancak olumsuz yönlerinden bakıldığında ise öğrencinin yaratıcılık özelliğinin yeterince gelişmediği, uygulamalı çalışmalarda becerilerini tam olarak yansıtamadığı görülmektedir. Bu durumun sonunda ise öğrencilerin rekabetçi bir dünyaya yeterince hazırlanamadığı görülmektedir. Ayrıca sınıfı güdüleme, sınıfa moral verme, konu örneklerini artırma da özellikle öğrencilerin vurguladığı beklentilerdir.

Son ve dördüncü boyutta ise etkili bir sınıf yönetimi için sınıf başkanı öğrencilerin gözünden öğretmenlere öneriler boyutu öne çıkmaktadır. Bu soruya öğrencilerin verdiği cevaplar üç bölümde incelenmiştir. Bunlar dersin işlenişi, ders dışı öğretmen ve aileleri bilgilendirme boyutlarıdır. Dersin işlenişi alt boyutunda kız öğrencilerin cevaplarına bakıldığında öğretmenlerin dersini ciddiye almaları önerilmektedir. Ayrıca dersin derste anlatılması ödevde bırakılmaması önemle üzerinde durulan konulardır. Erkek öğrenciler ise çoğunlukla öğretmenlerin dersi salt kitaptan olduğu gibi değil materyal yönünden zenginleştirerek vermesini istemektedir. Verilen önerilere bakıldığında çok doğru tespitler olduğu ortaya çıkmaktadır.

İkinci alt boyutta ise ders dışı öğretmen konusu öne çıkmaktadır. Öğrenciler öğretmenlik mesleğinin yalnızca sınıf içinde değil sınıf dışında da devam ettiğini vurgulamaktadır. Kız öğrencilerin cevaplarına bakıldığında en çok verilen önerilerden birisi öğretmenin ulaşılabilen olmasıdır. Yine en çok verilen bir diğer cevap ise saygı duyan öğretmendir. Kız öğrencilerin bu cevabından yola çıkarak öğretmenlerden yalnızca eğitim değil saygı görmeyi istedikleri de ortaya çıkmaktadır. Erkek öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında ise ders dışında öğretmenlerin öğrencilere zaman ayırması gerektiği cevabı öne çıkmaktadır. Bu öneri ile kız öğrencilerin ulaşılabilen öğretmen önerisi birbiriyle örtüşmektedir. Yapılan araştırmalar öğrenmenin büyük kısmının sınıf dışında gerçekleştiğini göstermektedir (Balci, 1988; Demirel, 2005; McKeachie & Svinicki, 2006) ve bu işbirliği sağlanırsa öğrenciler bu durumdan olumlu yönde etkilenir. Çünkü öğrenciler okul saatleri dışında sosyal ve doğal çevre ile etkileşim halindedir (Varış, 1998) ve işbirliğine dayalı öğrenme, öğrencilerin bilgilerini ve becerilerini paylaşmalarını ve diğer öğrencilerin öğrenme süreçlerini gözlemlemelerini sağlar (Petraglia, 1998). Son olarak aileleri bilgilendirme kavramı öğrencilerin önerileri arasındadır. Hem kız hem de erkek öğrencilerin tamamı ailelerin eğitim-öğretim sürecine dâhil edilmesini gerektiğini, başarının bu şekilde daha kalıcı olacağına inanmaktadırlar. Yapılan önerilerde bunu açıkça ortaya koymaktadır.

Araştırmanın bütününe bakıldığında ise ilköğretim ikinci kademe sınıf başkanlarının yapmış olduğu değerlendirmelerin öğretmenler tarafından dikkate alınması gereken açıklamalar, beklentiler ve öneriler olduğu açıkça görülmektedir. Buradan eğitim-öğretim sürecinin en önemli unsurları olan öğrenci-öğretmen-aile üçgeninin öğrenci grubunun aslında oldukça bilinçli olduğu, ne istediğini bilenlerden oluştuğu, gelişmeyi istediği, bunun için bilinçli önerilerde bulunduğu ve doğru beklentilerinin olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aydın, M. (1994). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.
- Balkı, E. (2003). Çağdaş sınıf yönetiminde bilişim teknolojileri ve kullanımı. *İnsan Kaynakları Yönetimi Programı Projesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon Ana Bilim Dalı. Konya.
- Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Başar, H. (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Brophy, J. E. (1983). Classroom organization and management. *The Elementary School Journal*, 83 (4), 265-285.
- Brophy, F. (1988). Educating teachers about managing classroom and students. *Teaching and Teacher Education*, 4 (1), 1-18.
- Çelik, V. (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çelikten, M. & Can, N. (2003). Yönetici, öğretmen ve veli gözüyle ideal öğretmen. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 253-265.
- Çelikten, M., Şanal, M. & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-238.
- Çepni, S. (2009). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretme sanatı: Planlamadan değerlendirmeye*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme: Öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A.
- Fidan, N. & Erden, M. (1994). *Eğitime giriş*. Ankara: Meteksan Anonim Şirketi.
- Girmen, P., Anılan, H., Şentürk, İ. & Öztürk, A. (2006). Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına gösterdikleri tepkiler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 235-244.
- Harris, A. H. (1991). Proactive classroom management: Several ounces of prevention. *Contemporary Education*, 62 (3), 156-160.
- Hawley, D. W. & Valli, L. (1999). The essentials of effective professional development: A new consensus. *Teaching as the learning profession handbook of policy and practice*. (Edt: L. Darling-Hammond & G. Sykes). California: Jossey-Bass Inc. pp. 127-150.
- Jones, V. (2004). *Comprehensive classroom management*. Boston: Pearson Education Inc.
- Karahan, N. (2008). Öğretmen yetiştirme düzeni ve Türkiye örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Levin, J. & Nolan, J. F. (1991). *Principles of classroom management. A hierarchical approach*. New York: Prentice Hall, Inc.
- Matzen, N. J. & Edmunds, J. A. (2007). Technology as a catalyst for change: The role of professional development. *Journal of Research on Technology in Education*, 39 (4), 417-430.
- McKeachie, W. J. & Svinicki, M., (2006). *McKeachie's teaching tips: strategies, research, and theory for college and university teachers*. Boston: Houghton Mifflin.
- Öztürk, B. (2003). Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi. *Sınıf yönetimi*. (Edt: E. Karip) Ankara: Pegem A yayıncılık. ss. 147-150

- Özyar, A. (2003). *Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmen yetiştirme politikaları*. http://oyegm.meb.gov.tr/ortasayfa/gn_md_sunuu.htm. İndirme Tarihi: 08.03.2010
- Paliç, G. & Keleş, E. (2011). Sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17 (2), 199-220.
- Petraglia, J. (1998). The real world on a short leash: The (mis)application of constructivism to the design of educational technology. *Educational Technology Research and Development*, 46 (3), 53-65.
- Seferoğlu, S. S. (2003). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik tutumları. *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi*, 15-18 Ekim 2003, Antalya.
- Şentürk, H. & Oral, B. (2008). Türkiye'de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan bazı araştırmaların değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 1-26.
- Varış, F. (1998). *Eğitim bilimine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Wragg, E. C. (1993). *Class management*. London: Routledge.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin akışını bozan istenmeyen davranışları yönetme stratejilerinin incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 1-38.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

An Evaluation of Teachers' Classroom Management Abilities from the Class Presidents' Point of View

Mehmet ÖZCAN²

Introduction

The quality of teaching and learning is related to the quality of classroom management (Harris, 1991; Demirel, 2005; Şentürk & Oral, 2008). There are various approaches to classroom management in the literature. Wragg's (1993) seven approaches are authoritarian, free approach, behavior guidance, and relationship between people, scientific, social system and folklore. Levin and Nolan's (1991) three approaches are interventionist, non-interventionist and integrationist. Başar's (2001) four approaches are reactive, precautionary, developmental and holistic. Knowing these approaches will guide teachers to construct effective classroom management. Researchers can also conduct research by knowing these approaches from different perspectives to draw an analysis correctly.

Purpose

The aim of this study is to observe the opinions of class presidents in secondary schools on the concept of 'classroom management' in terms of teachers' characteristic features', 'approaches', 'basic problems' and 'suggestions' dimensions.

Method

The descriptive analysis method was used to determine the opinions of class presidents. The sample of the study was 30 students at secondary schools in Afyonkarahisar within the 2010-2011 academic year. A written interview form consisting of four open-ended questions was used as the data collection tool. Categories have been formed by researchers through the comparison of similarities and differences between the statements of teachers. As a result of the study, teacher qualities for efficient classroom management have been determined as 'characteristic features,' teacher approach to class' and 'communication with students'.

Results

Results obtained from the study have been classified under four sub-headings: 'teachers' characteristic qualities', 'approaches displayed by teachers', 'basic problems and 'suggestions for efficient classroom management'. It is observed that students studying in secondary schools are mainly concerned with 'personal characteristics', 'professional characteristics' and 'teacher approach to teachers'. In the category of personal characteristics, teachers working in secondary levels seemed to need 'patience' and 'tolerance' as common features in their statements. In the category of classroom approaches, students at secondary levels mentioned 'field knowledge', 'respect', 'professional experience' and 'being organized' as key characteristics.

² Instructor - Afyon Kocatepe University School of Foreign Languages - mehmetozcan79@hotmail.com

The students were interviewed to present teachers according to a precautionary approach, developmental approach, holistic approach and reactive approach. Similarly, the concepts of caring about students, maintaining respect, a communicative teacher, and empathy were mentioned by students studying at the secondary level. Additionally, secondary school students stated concepts of 'giving confidence' and 'calling the students by their names'.

Regarding the most frequently encountered problems in classroom management, class presidents mentioned 'student differences', 'prepared teachers' and 'national school exams'. In this respect, secondary school students mentioned communication difficulties as the main problem. Apart from these, one common issue mentioned by secondary school class presidents was the problems of puberty in students.

Discussions and Conclusions

Students studying at the secondary school level noted communicative skills, field knowledge, professional experience and being organized in terms of teachers' characteristics category. In addition to these features, class presidents also mentioned the necessity of utilizing technology and latest advancements in educational activities. In other words, teachers should be well-equipped in their fields and should be aware of the fact that they need to improve themselves, as students can critically observe them. This also means that desired outcomes may be achieved in instructional activities in this way. All these features highlight teachers' characteristics and competencies, and therefore result in the success of the learning and teaching activities (Büyükkaragöz, Muşta, Yılmaz & Pilten, 1998). Secondary school class presidents in this study were interviewed to present their teachers' attitudes. These attitudes were categorized according to precautionary, developmental and reactive approaches in classroom management. According to Başar (2004), the dominant use of the reactive approach may be an indicator of the restricted classroom management competency level. This situation may be attributed to classroom management competence of the secondary school teachers. Regarding creating efficient classroom management, teachers working in primary and secondary schools generally stated student differences, family issues and problems related to student attitudes towards the lesson. In addition, more than half of the students in secondary schools mentioned the issues resulting from students' not doing their homework and not keeping proper notebooks. This situation may be related to students' indifference to lessons, disinterest in learning or irresponsibility. It is a striking fact that students at the secondary level noted that crowded classes make it difficult to control the classroom. For this reason, the classroom setting should be organized to avoid disturbances and a lack of concentration among students (Öztürk, 2003; Seven & Engin, 2006; Yaman, 2006; Şentürk & Oral, 2008). Since large classes negatively affect learning, it would be more convenient for the teacher to reduce the number of students in the classes in terms of classroom management. For efficient education to take place, a suitable classroom setting, a qualified teacher, school, student and parent cooperation is necessary, as well as an order formed by certain classroom rules determined by the consensus of all the education stakeholders. In order to establish this environment, teachers can obtain contemporary classroom management competences and dispositions by means of pre-service and in-service training programs.

Moreover with these studies, the quality of education will be higher than ever. This is because, as it is well-known in western education systems, students are seen as customers and needed to be satisfied in terms of students own, parents, society and so on. To achieve

this success, teachers as administrators must understand this and apply the requirements of their occupations flawlessly. Teachers are not alone. Together with teachers, school managers, scientists, researchers, teacher trainers, and parents all have roles in the system. School managers should encourage teachers to perform well in and out of class. Scientists should share their study results with the entire community instead of keeping in the pages in a journal. Researchers must be in the research field and follow the scientists accordingly. Teacher trainers should follow the new research presented throughout the world, and inform other teachers in an efficient and well-organized environment, due to their direct contact with teachers on teacher training courses. Parents also should follow the students and know everything about their academic life. In sum, all key players in education must be in contact with each other so that success can be achieved.

Atıf için / Please cite as:

Özcan, M. (2012). Sınıf başkanları gözüyle öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi [An evaluation of teachers' classroom management abilities from the class president's perspective]. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, 2 (1), 73–90. <http://ebad-jesr.com/>.